

Román

PETRA
VERNEROVÁ

PRAVIDLO
PRŮŠVIHU

AL
press

edice
KIOKAN

edice
KIOKAN

PETRA
VERNEROVÁ

PRAVIDLO
O
PŘŮŠVIHU

edice

KLOJKAN

Copyright © Petra Vernerová, 2016

Copyright © ALPRESS, s.r.o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Petra Vernerová, 2016

Redakční úprava Otilie Grezlová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Elektronické formáty Dagmar Wankowska

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2016

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7543-175-2 (pdf)

*Inspirováno mou matkou
a každým,
kdo mě má i nemá rád.
P. V.*

1.

Ráno za všechny prachy

Poslední páteční ráno bylo typický blbec, ovšem kdybych jen náznakem tušila, jaký den a večer po něm zaklepou na dveře, prosila bych ho, ať se zdrží co nejdéle, hýčkala bych ho, svíčkovou mu uvařila, vtipy vyprávěla, oscarové filmy pouštěla.

Ovšem já v blažené nevědomosti ospale a dychtivě vyhlížela jeho konec, který vypadal následovně: v sedm třicet zabouchnout dveře za oběma beruškami a odplatit se aspoň na třicet či pětáctýřicet minut zpátky do postele.

Přísahám, že se nepohnul ani lísteček, přes zavřená okna k nám nedolehlo žádné burácení valícího se tsunami.

Jako každý školní den jsem se v šest hodin ráno donutila zvednout zadek a všechno ostatní z postele a pak jsem si ze všeho nejdřív zalila horkou vodou kafe. Instantní, jako barbar, ale víte co, čtvrt litru tekuté plebej-

ské zvrhlosti dokáže člověka nakopnout rychle a tvrdě, přesně jak to krizová situace vyžaduje. A kromě toho, vážení elitní kávoznalci, po ránu fakt nejsem na vaše rozumy zvědavá. Až budete jako já denně do půl jedné v noci dřepět nad účetnictvím, pak si račte něco kázat o necivilizovanosti a buranství a o správném gurmánském velebení... echm, chuti a vůně nápoje bohů.

Ale vrátím se k tomu, že tohle ráno nijak nevybočovalo z běžného standardu.

Nalila jsem do sebe půl hrnku a začala aspoň částečně vnímat. Což byla zčásti smůla, protože jsem si uvědomila, že mám pekelně zatuhlé šijové svalstvo. Au.

Boris dnes začíná učit až po desáté. A rád si přispí.

Jo, jo. Taky bych si ráda přispala.

Díky kofeinovému pohlavku jsem si odblokovala dost mozkových závitů, abych si vzpomněla, že druhým bodem ranního programu jsou děti.

Otevřela jsem dveře dětského pokoje a s krvácejícím srdcem zavelela k nástupu.

Adam jako obvykle vystřelil z pelechu až nechutně svěží a usměvavý jako andílek z reklamy. Odsvištěl se vyčurat, ale zpátky do pokoje se vrátil bez úsměvu, zato s výrazem ukřivděné nasranosti. Jako obvykle.

A Běla sice ráčila rozlepit svá krásná hnědá očka, vstát ovšem odmítla, jelikož dnes, stejně jako každé ráno po předchozí tři roky, byla přece brouček s nožkami nahoru. V nedospáním zamlženém mozku se mi už mnohokrát kmitlo přesvědčení, že když Franz Kafka psal svou slavnou *Proměnu* člověka na velebrouka, musel překypovat čerstvými hlubokými dojmy po návštěvě příbuzných s línou beruškou Bělina věku.

V kuchyni jsem ohřála mléko, zalila dvě misky ovesných vloček.

Načurený Adam se odmítal hnout, čili se ani neoblékal. Brouček Běla se odmítal změnit na holčičku.

Postavila jsem misky s vločkami na stůl, přidala k nim talířek s hrstí rozinek a mandarinkou rozebranou na dílky.

Načurený Adam si oblékl tričko, ale džíny bojkotoval. Seděl zády ke mně a beze slova trpěl.

Běla laskavě připustila, že JE holčička, ale tričko si stejně oblékla naruby.

Na stůl jsem postavila dvě skleničky džusu naředěného teplou vodou.

Adam se jen v boxerkách a bosý doploužil ke stolu, usedl a ze všech sil se snažil tvářit zhnuseně, což se mu při pohledu na rozinky nedařilo.

Běla si nakonec legínky a dlouhou mikinu oblékla, ale ke stolu dolezla broučkovsky po čtyřech.

Zkrátím to. Těsně předtím, než mi pukla nevyspalá a z noci i dnešního rána překofeinovaná hlava, u obou miláčků se projevil spásný „efekt snídaně“. Jídlo na ně odjakživa působí jako živá voda, takže pokaždé v mžiku zapomenou na nevrlost a případné zvířecí podoby a proti své vůli se dostanou do skvělé nálady, díky které si dnes dokonce bez hádky rozdělili poslední tři rozinky.

A pak jen doobléknout, vyčistit – pod dozorem! – zuby, přehodit svačinu z ledničky do batohu, neječťet v před-síni. Miluju svoje trpaslíky, ale už se vidím v posteli. Zasněně doufám, že mi snad ještě úplně nevychladla.

Dnes jsme si dali na loučení záležet, ani jsme si nemuseli navzájem připomínat proč. Když jsem se sklonila k Běle, abych jí dala pusu, drapla mě za uši a přitáhla si mě blíž. „Hele, už se hrozně moc těším na oslavu narozenin!“ vydechla mi mokře přímo do ucha. „A prosím, rozluč se za mě s tatškou. Že mu posílám pusu, jo? Dííííík!“

Ach jo. Pac a pusu. Vdolečci moji.

Vlna tsunami udeřila o pár vteřin později, vyhoupla mě ke stropu a omlátila o stěny bytu, který byl přece moje bezpečná základna, moje jistota!

V kuchyni jsem dorazila zbytek kávy. Ze zkušenosti jsem věděla, že když si teď ještě chvíli zdřímnu, kofein mě mezitím stačí pořádně nastartovat, takže repríza mého dnešního vstávání už proběhne téměř bezbolestně a do nového dne vyrazím plná elánu jako motorová myš.

Než jsem došla do ložnice, v kapse županu mi pípla esemeska. Mechanicky jsem mobil vytáhla a tupě zírala na text: *Upozorňujeme, že dosud neproběhla platba na služby operátora za měsíc březen. Částka....*

Blbost. Pokrčila jsem rameny a znatelně probuzenější zamířila k počítači. Operátor si částku strhává z mého účtu sám, tak co tam zase vyvádějí? Klasické vylepšení služeb. Pokud něco funguje, *aktualizujeme* to. Samozřejmě bych teď hned neusnula. Nejdřív jsem potřebovala zjistit, jestli se vážně něco zadrhlo ve virtuálním vesmíru.

Ach ne, ten zádrhel se odehrál proklatě blíž.

Spí vedle v ložnici. Je tady se mnou, v mém bytě. *V mém životě.*

Mlhu z nevyspalé hlavy mi během vteřiny vymetl uragán. Nevěřím vlastním očím, ale účet, z kterého odcházejí platby trvalým příkazem, je skoro prázdný. V posledním měsíci jediný příjem – částka, kterou jsem poslala já. Druhý vklad měl přijít od Borise – jeho podíl na provoz bytu a domácnosti. Nedostavil se bez omluvy.

Zato se objevil výběr z bankomatu. Neohlášený kousanec do každoměsíčního krajíce.

V tu chvíli by mi logické myšlení mohl závidět i Einstein. V tomhle měsíci se žádné trvalé platby neodehrály, protože zkrátka nedostaly šanci.

Moc by mě zajímalo, jestli ji dostanu aspoň já.

2.

Copak nikdy
nesetřesu tvůj stín?

Sobotní ráno vpadne do jara jako splašené a s neoma-leností olympijského vítěze, který si radost ze zlaté medaile nenechá pokazit ani faktem, že na první místo se vlastně moc nenadřel, protože soupeři stáli za starou bačkoru, případně se na startu neobtěžovali ani ukázat. Břeskné a drzé slunce buší do hlíny, kterou zima zapomněla zmrazit do hloubky, a proto už teď začíná vydechovat stejné horko, jaké ji probodává z dopolední oblohy.

Mírím k dvěma věžákům se stovkami osleпивě rozzářených oken a z té okolní pout'ové krásy mi je skoro do smíchu.

Což mi připadá poměrně nepatřičné, protože momentálně hraju hlavní postavu ve velkoryse rozvinuté tragédii.

Zvláštní. Osobně bych se tipovala spíš na komika.

Kupodivu nejsem vůbec ospalá, ačkoliv večer jsem se dělila nekonečné noci, kdy budu zase ležet, napjatá

a bdělá, v hlavě střídavě chaos a prázdno, a zařáté svaly mi postupně ztuhnou a začnou brnět elektrizující únavou. Takhle zoufale čeká atlet na prásknutí výstřelu a netuší, že závod je odvolaný bez náhrady. V posledních měsících jsem si té nechutné nespavosti užila mnohem víc, než bych přála svému největšímu nepříteli.

„Jsem docela na dně,“ přiznala jsem nedávno Jance, když jsme i s dětmi vyrazily do kina. Tvářila jsem se, jako že vedu řeči o něčem tak zbytečném a neosudovém, jako je aktuální výprodej nebo jarní nadbytečná kila „S Borisem je to pořád... složitější. Hrozně se změnil. Vůbec nevím, co se s ním děje.“

Janka na to jen mlčky pokývala hlavou. Nemusela být jasnovidec, aby poznala, co přesně myslím, jak moc mám vybité baterky. A při našem nejbližším setkání mi vrazila do ruky platíčko světle modrých tabletek. „Na spaní,“ sdělila věcně. „Napsal mi je náš obvodňák, když mi v jednom měsíci dával už druhý antibiotika. Ať se prý koukám občas trochu vyspat, protože on se mi o děti starat nehodlá.“ Dokonce se u toho poušmála.

A tak jsem jednu z těch tabletek trochu zbaběle spolkla už brzy večer a ráno jsem se probrala kupodivu s jasnou hlavou.

Tedy, abych to upřesnila, vyspala jsem se, ale na mém pološileném tápání se v dalších dnech moc nezměnilo. Něco se dělo, ani ne tak se mnou jako spíš kolem mě. Tabletky to neřeší o nic víc než jiné výstřely do tmy.

Ta bezmoc je k vzteku.

„Moc všechno pitváš,“ vyčítá mi Boris. „Uvědomuješ si, že ty *tvaje* problémy jsou normálně hloupost? Máš to jen v hlavě, Maru.“

Cože, moje problémy? Zatraceně se pleteš, koloušku, ty problémy jsou *naše!* A *hlavní* problém vidím v tom, že jsem na ně sama.

Vlastně ne, hlavní problém je v tom, že oba si pod tím představujeme něco jiného.

Pravda, tak *tohle* je vážně můj problém.

Asfaltová cestička se mezi rozlehlými trávníky klikatí jako ospalý potok a dorážející jaro je tak líbezné, že dokonce chvílemi zapomenu na těžký černý balvan v žaludku, který mě táhne k zemi jako kotva.

Rozhlížím se po zvlněné pláni Centrálního parku. Na cestičkách se loudají pejskaři, psi nadšení z jara a příslibu tepla kolem nich lítají jako vystřelení z praku, honí se navzájem nebo s vážným soustředěním slastně zavrtávají čumák do ožívající hlíny.

„PP!“ vřískala při procházkách parkem Běla smíchy, když se s bráškou před pár lety učili – a zase souběžně odnaučovali – mluvit sprostě. PP mohlo znamenat cokoliv: *Prdlej pes. Pošahanej pán. Počuranej pitomeček.*

Dva věžáky se zvětšují, rázuju k nim jako k majákům.

Ze všech sil se nutím vnímat jen to kolem, jen teď.

Na třech kopcích za kostelem se mihotá první plachá zeleň, zatím jen opatrné nehtíčky stébel, co se bojí uvěřit, že všude kolem je už jaro, i když zima k nám letos neuráčila ani nakouknout. Ten jeden dva týdny únorových mrazů se kolem nás proplížily skoro kradmo, jen tak mezi řečí, a lidi většinou ani nestihli vytáhnout teplejší bundu ze skříně.

Jo, tohle za našich mladých let nebývalo.

Ale potkávám samozřejmě i osoby, které pečlivě dodržují kalendářní zimu, protože se to přece sluší a patří. To by tak hrálo, aby si každý dělal, co chce jen proto, že

zima to v posledních letech dost fláká. Pokaždé se najde hejňko postarších dam, které se navléknou do kožichu každoročně automaticky podle data v kalendáři a ne podle údajů venkovního teploměru.

S nimi drží basu tak nepravděpodobní partáci, jako je přehlídka různých obejdů a pubertáků, co na jaře z péřovky hupnou rovnou do plandavého trika a z něj po půlroce plavně zase zpátky přímo do péřovky, jako by všechny mezistupně mezi zimou a létem byly pod jejich rozlišovací schopnosti.

Z nejvyššího kopce parku na mě někdo mává, hubená postava v pruhaném svetru. Mhouřím oči, pár vteřin si ji na tu dálku nedokážu zařadit, ale pak postava udělá dva viditelně nejisté kroky, kulhá. Poznám Viktora a mávání mu oplatím. Jasně, vždyť kolem něho pobíhá hnědošedé klubičko, jorkšírák Adéla.

Na chvíli zapomenu na závaží v břiše a zazubím se.

S kapku vylepšenou náladou vyběhnu po schodech na krytou pavlač nákupního centra. Posté si zakážu myslet na Borise, nevšímám si jeho stínu.

Radši si soustředím na jiné žhavé téma, a sice že zimní období se neúprosně přesouvá na seznam pozvolna zapomínaných prastarých pohanských zvyků. Nebudeme si nalhávat, že nám k podobným oslavám ubývají důvody, protože uznejte – rozjuchat se na oslavě dožínek mezi paneláky je navlas stejně na palici jako nutit se do bujarosti mezi lány řepky olejky, o mizejících důvodech vynášení Morany ani nemluvě...

A taky si vzpomenu na matku, jak letos při pohledu na lednové sluníčko a děti pobíhající kolem prolézaček jen v mikínách a bez čepice dotčeně žalovala: „Já bych se namouduši vztekla! Už dva roky mám úplně nový zateplený kozačky, Marunko, a jsou mi na co? Na pendrek! Za ce-

lou tu dobu ani jednou nebylo dost hnusný počasí, abych je aspoň vytáhla z krabice!“

Tvářila se tak vyčítavě, že jsem se tenkrát provinile nahrbila a jen s největším sebezapřením nekníkla: „Na mě nekoukej, za to já nemůžu!“

I když, kdo ví, jestli na tom nějak nenesu vinu...

Na druhou stranu je fajn, že zima na nás letos zapomněla, protože bych nejspíš nenašla energii vyhrabat zimní oblečení z hlubin šatny. Sotva jsem zvládala proplazit se každým dnem od rána do večera, ochromená bezmocí a zmatkem a taky tou dřinou je utajit.

Styděla jsem se? Nebo jsem věřila, že se všechno srovná? Nevím. Poslední měsíce trávím víceméně v hibernaci a tvářím se *lalalá* jakoby nic před matičkou, bratrem a především před oběma svými trpaslíky.

V kapse bundy mi obživne mobil. Boris. Určitě on, protože s matkou jsem mluvila před chvilkou, když jsem se v předsíni zrovna chystala ven.

Do prsou se mi zabodne mrazivá jehla jako poslední dobou pokaždé, když se Boris ozve, protože nějak automaticky – a často i správně – čekám další průšvih. Je mi jasné, že se po včerejšku Boris musí nějak ozvat, nemůže to nechat jen tak.

„A-no?“ lapnu po dechu, ani se nepodívám na displej.

„Zdravím, Marie! Jak to dnes roztáčíš ve víru velkoměsta?“ huláká Petr bujaře, až mě zabolí ucho. V telefonu slyším nabroušený svist větru a představím si bratra pod sjezdovkou, v obličejí zrudlého chladem a s kulichem naraženým až po brýle, jak řve do mobilu a prsty v lyžařské rukavici si tře namrzající nos.

„Hm, ty se ptáš, jako bys posledních dvacet let strávil na pustém ostrově,“ pokusím se o křečovitý vtip. Hlavně se chovat normálně, Marie...

„Pustý ostrov mě čeká až v důchodu, ale tady to taky ujde. Teda, v posledních dnech nám sníh mizí přímo pod lyžemi a přes noc to navíc namrzá, takže první jízdy jsou normálně na ledu. Ale do zítřka to tady ještě vydrží, jinak všude kolem sjezdovky vidíme už jen holý stráně. To mě podrž! Letos jsme lyže stihli fakt na poslední chvíli.“

„Hlavně se na tu poslední chvíli nepolámejte, prckové,“ popíchnu bráchu, protože neodmítну jedinou příležitost omlátit mu o hlavu, že je sice starší, zato menší. Kdykoliv se Petr tváří jako vševěd, pro kterého neexistuje nic ani vzdáleně podobného problému, v duchu se utěšuju vzpomínkami na naše pamětihodné rvačky. Přepřala jsem ho skoro vždycky nejmíň do svých čtrnácti a jeho sedmnácti a zaručeně bych ho přepřala i později, jenže pak se Petr zamiloval a hádky s nemožnou pubertální sestrou klesly rázem pod jeho úroveň.

„Neboj, to se borcům nestává,“ ujistí mě shovívavě.

Z našeho hovoru by asi sotva někdo poznal, že jsme si oba odkroutili nějakých sedmnáct osmnáct let ve školách a nabírali tam moudrost i světaznalost lopatou. Život mě neúnavně válčuje jako těsto na štrúdl, proto většinou sebekriticky a bez mučení přiznávám, že mě ani celý slavný vysokoškolský diplom nenaučil používat jedinou funkční metodu zvanou ostré lokty, čas od času vylepšenou i pořádnou porcí selského rozumu.

„Budeš mluvit s mámou, nebo jí mám zavolat?“ pokračuje Petr. Prudce zatřepu hlavou, abych se soustředila.

„Jasně že budu, zrovna za ní klušu.“

„Tak jí vyříd', že jsme v pohodě a zítra večer si cestou domů vyzvedneme Ramštajna. Zvládli to ti dva spolu?“

„U Ramiho si nejsem jistá, ale matka levou zadní,“ poznamenám. Pošlu ještě pusku Simonkovi a mobil schovám do kapsy.

3.

Já to na tobě
přece poznám...

Už na chodbě před matčíným bytem mě vítá vůně oběda. Přesně to potřebuju, útěchu. Pocit, že se o mě někdo stará a já nemusím nic, vůbec nic řešit sama. Vážně, mami, dospělost nezvládám. Jsem děsná, neschopná, nesamostatná. Život mě přežvykuje jako kočka ulovenou myš. Nemělo by to být naopak? Já bych měla být úspěšný lovec a svět by mi měl ležet u nohou, chápeš, mami?

Jo, zlatý voči!

V malém obýváčku kombinovaném s ložnicí stojí matka u kuchyňského výklenku. Zády ke mně bleskově strouhá něco do mísy. Jen po mně mžikne, soustředěná na svoje alchymistické čáry.

„Ahoj, co to bude?“ vyhrknu a plácnu velkou kabelu do křesla. Cestou zpátky jsem chtěla nakoupit, i když zrovna teď nevím co, když doma budu sama. A hlavně proč.

Matka se jen krátce ohlédně a ruka jí přitom nepřestává kmitat. „Kuřecí polívka a cuketák!“ oznámí s hrdostí. Zní to láskyplně, jako by mi právě prozradila jména hýčkaných pejsánků.

„A jo, volal Petr, zítra k večeru si vyzvednou Ramštajna,“ vyřídím vzkaz.

Protáhnu se a přitom se rozhlédnu po maličké místnosti. Minibyteček s rozměry domečku pro panenky by měl šanci tak vypadat, kdyby v něm ovšem nebydlela moje matka. Takhle připomíná spíš strážní budku. Všechno je strohé, účelné, všechno má své místo. Žádné cerepetičky, nic, co by i jen vzdáleně působilo sentimentálně.

Na sentiment má moje matka stejný názor jako na infekční choroby: jsou zbytečné a nejlíp je nemít něco takového na očích a zbůhdarma o nich nepřemýšlet, natož z nich ještě donekonečna utírat prach.

„Kde vlastně je? Ramík?“

Matka zamíchá obsah mísy, s přimhouřenýma očima ochutná a přísolí. Začne loupat stroužek česneku.

„Je s paní Parkanovou,“ vysvětlí. „Vyrasila s ostatními babama k přehradě, tak vzala dva v jednom, svého Míšu i Ramštajna, ať se kluci proběhnou spolu.“

Matka všem kamarádkám a známým i sousedům, se kterými nechodila do školy nebo do zaměstnání, důsledně vyká. Oloupe další stroužek a tře česnek na prkýnku. Musím uznat, že na tu kuchyňskou pidilinku dokáže nacpat neuvěřitelnou spoustu věcí.

„Tak to je hodná,“ kývnu a posadím se. Nenápadně si povytáhnu džíny na zadku, maličko se mi svezly, ale nijak mě netěší, že jsem zhubla.

Mlčky se dívám, jak matka naběračkou nalévá těsto na pánev. Jsem smutná, nešťastná, nechce se mi existovat, ale ta česneková vůně mi proniká hluboko do mozkových

závitů, a aspoň v tuhle chvíli mi lepkavou depresi nad posraným životem a koncem všeho vytěsňuje něčím přizemnějším, naléhavějším. Balvan se mi z žaludku odkulí a místo něj se svíravě ohlásí hlad. Polknu sliny.

Ted' jsem hodně ráda, že jsem přišla.

Sedíme u malého stolku pro tři a jíme. Když přijdeme babičku navštívit s dětmi, my hosté vždycky obsadíme stůl, zatímco matka trvá na tom, že v křesle se jí obědvá pohodlně. „Dej pokoj, přece vidíte, že to mám odtud blíž k lince!“ odbude nás vždycky razantně. A pokud přijde i Petr se Simonkem, obědváme na etapy a děti si to strašně užívají, nespíš si představují, že k nám ještě nedorazila civilizace.

Chci sebrat misky od polévky a odnést je do dřezu, ale matka mi je nekompromisně uzme přímo pod nosem a vstane. „Sed', hned to podám.“

Nesedím, je mi jasné, že matka nejdřív misky umyje; nemohla by se najíst v klidu, kdyby věděla, že čtyři metry za jejími zády leží na dně prázdného dřezu dvě skleněné misky a dvě lžice. Vytáhnu z ledničky jeden Birell, otevřu a naliju do dvou skleniček.

Na stole stojí mísa přikrytá pokličkou, aby cuketáky nevystydly.

Matka mi obřadně šoupne dohnedá vypečenou placku na talíř a pozorně sleduje, jak ochutnávám první sousto.

„Jo, moc dobrý, dík,“ kývnu. Vážně to je *moc dobré*. Měkký a maličko mazlavý zeleninový vnitřek s líbezně česnekovým podtónem, hnědá kůrčička vypečená tak akorát. Matka mě nepřestává provrtávat pohledem. *Nesmlouvavým*. Vzchopím se a poctivě se snažím splnit očekávání své rodičky.

Pustím se do vizuálního zkoumání cuketového bram... cuketáku. Připadám si jako detektiv, ale pokud ten úkol

nezvládnou, matka mi okamžitě doplní mezeru ve vzdělání svým novým – nebo starým a vylepšeným – receptem.

„Aha, pórek,“ dloubnu hrotem vidličky do zeleného cancourku, který visí z řezu placky. „Fakt skvělý.“

„Tak hele.“ Matka se rozhodne dát mi lekci navzdory tomu, že jsem zkoušku částečně složila. „Kolik brambor, tolik cuket, brambor nastrouháš najemno, cuketu nahrubo, jinak bys z toho měla sračku. A oboje vyždímáš. Půl pórku a vejce. Česnek, pepř, sůl. A hrubou mouku, hrubou, slyšíš? A pamatuj si, přidat trochu prášku do pečiva, až to bude hotové.“

Přikyvuju. Jo, jo, přesně tak to udělám.

Rychle dojíme. U matky se člověk s jídlem nikdy neloudá, ani když mu je osmatřicet.

Matka umyje talíře a mísu – protože nikdo to neudělá tak dobře jako ona – a já zatím uvařím vodu na rozpustnou kávu. Sobě vrchem dvě lžičky granulí bez ničeho, matce slabou lžičku kávy s mlékem. Všechny ty rituály jsou nádherně konejšivé, pevné body v hurikánu, když se mi zem propadá pod nohama...

Předem vím, že jakmile si matka sedne do křesla a já na pohovku proti ní, ZAČNE. Dělá to vždycky, když jsme sami dvě. Moc často to není, většinou ji navštívím společně s dětmi nebo se tady ukáže Petr se Simonkem, jindy se ona zastaví u nás, zkrátka kdykoliv se naskytne vhodná (a je to matka, takže jí projde i nevhodná) situace, využije ji.

ZAČNE.

„Kam vlastně jel, no, Boris?“ nadhodí jakoby nic.

Jenže jakoby všechno.

„Má v Plzni další školení kvůli novým osnovám,“ pokrčím rameny. „Teď se to na ně hrne, pochop... Každou chvíli jiný ministr, každou chvíli jiný maturity...“

Matka významně čeká. Neochotně si přiznám, že tahle výmluva neprojde.

„Hm, když poslední dobou toho má hodně...“ mumlám nepřesvědčivě. „Třeba zrovna teď mi to vůbec nevadí. Aspoň stihnu dodělat čtvrtletní závěrky, mám pořádný skluz. Uch, takže za chvíli půjdu.“

Až teď si uvědomím, že zářivý den se za oknem zakalil. Matčin bytček je tak vysoko, že z pohovky dohlédnu pouze na oblohu, bezmračnou a jednoduše šedou jako plát zinkového plechu.

Nervózně si zalomím prsty, jako bych tím mohla získat čas.

„Já jen, že tě nechává pořád samotnou,“ neudrží se matka vyčítavě. Tu výčitku míří na mě – *proč si to necháš líbit?* „Kolikrát jsi i s dětmi přišla bez něho? Ani nespočítám, jak často ti nechává ty svoje mrňouse na krku a vůbec mu to nepřipadá divný! *Mně to teda divný je!*“

„Ale mami, přestaň s tím...“ povzdechnu si utrápeně.

Všechno tohle vím, ale nechci o tom mluvit, nechci to poslouchat. Cítím se pak hůř a hůř. Vlastně – připadám si jako ještě větší husa, než už jsem.

Ovšem matka je v ráži víc než obvykle. Lokne si kávy a popotáhne rukávy svetru, ale jako vždycky zbytečně, jsou jí kapku krátké jako u všech svetřů a halenek.

„Moc dobře víš, že těma rukama si pro tebe dosáhnou všude, jen mě moc neštvi!“ hrozívala mně i bráchovi, když jsme zlobili. Vlastně jsem nikdy nepřemýšlela o tom, jestli jsem svoje dlouhé paže zdědila po ní, ale protože jsem dlouhá (a dost tlustá) celá, asi nemá cenu se po tom pít.

„Maru, vždyť tobě se to taky nezamlouvá. Boris by se ti měl trochu věnovat,“ vyčte mi – teda Borisovi – matka. „Vidím přece, jak to u vás vypadá. Buď skáčeš kolem

děti, nebo sedíš u počítače. Ani si nemáš kdy odpočinout. To je život, tohleto?“

Usrkávám vlažnou kávu. „Přeháníš, mami,“ namítnu a nutím se k smíchu. „Zase vidíš strašáky. Jsme v pohodě, vážně.“

Matka se naléhavě předkloní.

„Maruško, nenech si to přerůst přes hlavu. Rozumíš? Se mnou v práci dělala Janička, pamatuješ si ji? Taková hubená blondýna s příšernou chundelatou hlavou, protože neměla peníze a dělala si doma trvalou sama, takže to pak vypadalo, že na hlavě nosí i v létě pletenýho kulička. Měla doma ohromného frajera, všechno táhla sama, s ničím jí nepomohl. Když jsme měli po práci nějakou oslavu a on si ji přišel vyzvednout, protože večer nejel vlak, choval se k ní hůř jak k psovi. A to by se na ni vykašlal, ať se domů dostane, jak chce, ale zavolala mu naše vedoucí, tak si hrál na ušlechtilýho, jistě paní vedoucí, samozřejmě pro Janičku přijedu. A pak se otočil k Janičce a jen štěkl, polez, krávo. My se ti úplně styděly! Ani jí nedával moc peněz, aby děti mohly na tábor a na školu v přírodě, tak si u nás vzala navíc i úklid. A pořád ji deptal a deptal a nakonec si našel jinou. Děti už Janička měla velký, mohla si oddechnout, ale ona se kvůli tomu hajzlovi zbláznila.“ Matka potřese hlavou a já se honem snažím tvářit co nejpříčetněji. „Tak si na tu šikanu zvykla, že jí z rozvodu přeskočilo. Místo aby si konečně začala užívat a byla ráda, že má od grázla pokoj, skončila v invalidním důchodu. A děti teď drží s tátou, protože máma jen pobrekává a páchá sebevraždy a nedá se s ní vydržet.“

„Mami, ale já jsem normální,“ vyprsknu. „Můžeš se spolehnout, že *já* na jejím místě bych si to zatraceně užila!“

„Jen aby,“ brblá matka. „Zhubla jsi. Hlavně se nenech trápit!“

Kouká na mě, jako by předem nesouhlasila s ničím, co jí chci říct.

„Dobře, mami,“ rozhodnu se. „*Tak abys tedy věděla...*“

4.

Smutek?
Vytrhnout i s kořeny!

Kdyby tak matka věděla!
Boris už hodně dlouho kašle na mě a vlastně na děti, které po nelitostné právní bitvě vysoudil do společné péče, kašle na všechno, co nás kdy spojovalo a aspoň navenek přibližovalo modelu normální fungující rodiny. V posledních dvou třech letech se o Bělu a Adama ty dva týdny v každém měsíci starám většinou sama, bez Borise.

Už nepodnikáme zábavné rodinné výlety autem ve čtyřech jako dřív, Boris už dávno nepíše s dětmi úkoly a nechodí s nimi na plavečák, aby se Adam konečně přestal bát vody, nevyrazíme na společné lyžařské prázdniny ani rodinné víkendy. Zábavné akce a výpravy teď s dětmi plánuju hlavně v místech, kam nás doveze městská doprava, párkrát jsme vyrazili i vlakem nebo autobusem, protože řídit sama s dětmi si netroufám.

A když děti večer konečně usnou a já unaveně padnu před počítač nebo uklízím v kuchyni, Boris mi už nepřijde vlepít pusu a láskyplně pošeptat, že jsem namouduši ta nejlepší maminka, jakou si pro svoje prcky mohl přát. Tak to dělával dřív.

Ani si nevzpomínám, kdy naposled jsme strávili společný víkend. Myslím spolu, myslím jen my dva. Boris a já.

Ty dva týdny v měsíci, které Běla s Adamem trávily u své maminky Saši (řikaly tomu „doma“, což Borise neuvěřitelně vytáčelo), jsme s Borisem měli výhradně pro sebe.

A jo, v prvních letech po sestěhování jsme si to fakticky užívali. Zpětně doufám, že oba. Nechci si nechat ukrást vzpomínky na ty nejkrásnější roky své dospělosti. A vůbec nesejde na tom, jestli jsou pravdivé nebo ne, protože jim zkrátka musím věřit a neužírat se podezřením, zda mě Boris neobelhával právě v těch chvílích, kdy jsem mu tak bezvýhradně otvírala srdce i tělo.

Víra tvá tě uzdraví?

Možná.

Ale těžko se uzdravím, těžko zapomenu „na všechny naše problémy *v mé hlavě*, pokud nebudu mít důvod. Rozříznutý prst se zahojí sám. Ovšem moji puklou a šťouravou duši začíná dost zajímat, proč by se, sakrapráce, vůbec hojit měla.

„Vůbec nejsi doma,“ nadhodila jsem nedávno.

Boris měl jako vždycky naspěch. „Jste přece dospělí, Marie,“ poučí mě, jako by to pro mě byla novinka. „Ty máš práci, já mám práci.“

„Ale ty máš taky mě a děti.“ Naštvaně jsem poslouchala vlastní kňouravý hlas. Nejspíš tak připadal jen mně, ale i to stačilo.

Boris zamířil do předsíně. Bylo vidět, že už by byl nejradší pryč. *Protože vážně spěchá? Protože mu lezu na nervy?*

Ploužila jsem se za ním, přemáhala vztek i slzy.

Zřejmě ho trklo, že se mým výčtkám musí postavit jako chlap. Otočil se ke mně, vzal mě za ramena a usmál se. „Vybral jsem si tě právě proto, že jsi tak samostatná a nezávislá. Tím jsi mě dostala nejvíc, Marie. Snad to nechceš pokazit.“

Přání? Výhrůžka?

Povinně mě líbnul a zabouchl za sebou dveře.

Tak, mami, kdybys náhodou věděla, proč s Borisem zůstávám, nech si to pro sebe. Já to totiž vím taky.

Už dávno ne pro ty báječné společné večery a víkendy, kdy děti byly u Saši a my dva vyráželi do kina, na procházky, do restaurací, na výlety. Někdy sami, někdy s kamarády. Pokud si Boris zaskočil na tenisové kurty, vždycky si se spoluhráčem domluvil termín na ráno nebo brzy odpoledne. „Večer si chci užívat s tebou,“ předl mi do ucha a mě přitom slastně mrazilo v podbřišku. Byla jsem bezvýhradně zamilovaná a byla jsem milovaná. Zaboja jsem se ho nedokázala nasytit.

Tehdy bych ochotně padla v boji za své přesvědčení, že Boris je „ten jediný pravý“. Ať už to znamená cokoliv.

„Na tebe jsem čekal,“ říkával Boris. Ale to je maximální vyznání, ne?

A sami víte, jak to chodí u zaláskovaných – s jediným pravým si každá ctidbalá zamilovaná žena touží pořídit byt a miminko.

Byt jsem měla já, miminka měl Boris, když jsme to zahrnali do houfu, byli jsme ideální rodinka jak z e-shopového katalogu.

Stejně jsem chtěla vlastní. Běla a Adam fungovali v naší rodině jen na půl úvazku, protože navlas stejná šichta je po čtrnácti dnech čekala u vlastní maminky Saši. A to pravidelné čtrnáctidenní prázdno v bytě jsem toužila vyplnit dalšími provřískanými nocemi, poblíknými prostěradly, hromadou plínek a chrástítek, vůní mléka i hovínek. Na obě Borisovy – a taky skoro svoje – děti jsem byla hrdá, neuměla bych si bez nich představit život.

A mít k tomu človíčka, který mě v jednom kuse nepouští, aby se po dvou týdnech vracel trochu vyšší, ostříhaný a přidrzejší a s (bohužel) bohatší slovní zásobou, to byl můj poslední sen.

Dostupný.

Splnitelný.

A docela snadno. S tím musí souhlasit každý.

Nebo ne?

„Ani nevíš, jak ti závidím, Májo,“ prohodila jednou Janka. Právě měla za sebou třítydenní maraton antibiotik, která na střídačku nebo i souběžně cpala do trojice kašlajících a rozpálených a v důsledku toho všeho odporne protivných dětí s vědomím, že jejich návrat do školky, a tedy konec jejich galejí je v nedohlednu, proto čím dřív se bez protestů smíří s ubohoučkými třemi hodinami trhaného nočního spánku, tím líp pro ni. „Za těch čtrnáct dní bez Běly a Adámka si klidíčko stačíš uklidit, dát se do kupy a udělat si v práci náskok. Hele, nechtěla bys na střídačku i moje poklady?“

Ne. Já jsem chtěla svoje dítě, a napořád.

Až dnes, když si neochotně přiznávám, jak to je a jak to asi bude i dál, zpětně mi dochází, že v představách o budoucnosti *naší rodinky* jsem nepočítala se sebemenší změnou k horšímu.

Nenechala jsem si žádná zadní vrátka.

Od první chvíle jsem byla omámená štěstím, zamilovaná do muže svého života a do dvou nejúžasnějších dětí na světě. Přisahám, že ta hra na rodinku mě bavila.

Připadala jsem si jako vyznamenaná – *byla jsem dokonce lepší než ta, jež Borisovi jeho děti porodila, byla jsem lepší než všechny ty ostatní kandidátky, před kterými dal přednost mně.*

Život s Borisem a dětmi sklouzl do rutiny, jenže mě hra na rodinku pořád bavila.

Ale život neukecáš. O ten průser jsem si doslova koledovala.

Po pár letech jízdy na růžovém obláčku se z dětí stali školácci a pak školáci. V jejich případě všechno klapalo podle plánu, jen Boris se začal měnit. Plíživě a zákeřně, až mě nakonec zaklel na žábu v hrnci, ve kterém pomalu začíná vřít voda.

Netušila jsem nic... nevyčila jsem nic... pořád to bylo jakžtakž snesitelné.

Nechtěla jsem skončit jako uvařená žába, v mém případě bez šance na novou šanci, na další život, ale...

Sama nevím, kdy a v kterém okamžiku jsem si s hrůzou přiznala, že v případě rozchodu to nebude soud a sociálka, ne biologická matka Běly a Adama, možná ani příroda ne. A právě a pouze Boris má moc připravit mě o mateřství.

O to poloviční. Stejně jako o to *vlastní*.

Asi nemusím připomínat, že mám dostatečně silný pud sebezáchovy, takže matičce nic z toho neřeknu. Utrousím pár drobečků, které poskládám vedle sebe, aby jako dávaly smysl.

Pro matčin klid cokoliv.